

15.07.2020, 20:08

Kováčik by o miesto špeciálneho prokurátora mohol prísť skôr. V hre je však právna prekážka

Autor: Barbara Strempeková

Možnosť odvolať špeciálneho prokurátora sa rozšíri o nový dôvod. Je tu však obava z právnej prekážky.

Zdroj: TASR/František Iván

Sú to už tri roky, čo špeciálny prokurátor Dušan Kováčik oznámil, že nezostane vo funkcii až do septembra 2021.

Aj keď svoje tvrdenie neskôr viackrát zopakoval, abdikácia neprišla. No šanca, že v kresle nevydrží do konca funkčného obdobia, dramaticky rastie.

Ak si aj obháji svoju bezpečnostnú previerku, ktorú má otvorenú pre kauzu hotovostného vkladu 204-tisíc eur na svoj účet, koalícia získa možnosť ho odvolať.

A to koalíčnou novelou zákona o prokuratúre, ku ktorej už je vypracovaný pozmeňujúci návrh. Práve ten dá parlamentu možnosť špeciálneho prokurátora zbaviť funkcie, ak si ju neplní riadne, čestne, nezávisle alebo nestranne.

Viacerí koalíční poslanci pre HN potvrdili, že sa do odvolávania s najväčšou pravdepodobnosťou pôjde.

Zlé skóre aj Threema

Dušan Kováčik je objektom kritiky už dlho. Jednak za svoju údajnú nečinnosť, keď v 61 prípadoch, ktoré dozoroval, podal jedinú obžalobu. A tiež pre kauzu Threema Mariana Kočnera, v ktorej sa spomínal ako človek, cez ktorého sa Kočner snažil ovplyvňovať trestné stíhanie.

„Neexistuje na Slovensku človek, ktorý by si nemyslel, že pán Kováčik v tejto funkcii nemá byť,“ povedal pre HN spoluautor návrhu, poslanec Alojz Baránik.

Aj on si však uvedomuje, že v hre môže byť právna prekážka. Keď Kováčik do funkcie nastupoval, takáto možnosť jeho odvolania v zákone nebola. Jeho zosadenie by tak mohlo vykázať prvky retroaktivity.

„Je tam riziko, ale museli by sme ho zvládnuť. Jeho práva sú nejaké, ale nič nie je absolútne,“ hovorí Baránik. Podľa jeho slov je dôležitejšie, aby neexistoval extrémny stav, v ktorom špeciálny prokurátor chráni ľudí, ktorých má stíhať, a štát sa môže len prizerať.

Právnik Andrej Guba však hovorí, že odvolanie Kováčika by mohol byť protiústavný akt. No len v prípade, ak by ho odvolali za nečestné či nestranné kroky, ktorých by sa dopustil ešte pred účinnosťou novely.

„Podľa nášho právneho názoru, ak sa splnenie dôvodov na odvolanie prokurátora z funkcie bude posudzovať vo vzťahu k správaniu, ktoré nastane až po nadobudnutí účinnosti, nemala by novela pôsobiť retroaktívne,“ uviedol pre HN právnik z kancelárie Soukeník – Štrpka. Samotný Kováčik sa k pripravovanej zmene legislatívy nechcel vyjadriť.

Potreba očisty

Faktom je, že nová možnosť odvolania v prípade neplnenia výkonu funkcie riadne, čestne, nezávisle alebo nestranne, je v spomínanej novele už od začiatku, a to vo vzťahu ku generálnemu prokurátorovi.

Rozdiel je len v tom, že kým v prípade generálneho prokurátora dáva parlament len návrh na odvolanie a definitívne slovo má hlava štátu, pri špeciálnom prokurátorovi majú odvolanie v rukách samotní poslanci.

Nadácia Zastavme korupciu túto formuláciu kritizuje od začiatku. Považuje ju totiž za veľmi váгну, pretože umožňuje výkonnej moci rozsiahlo si ju vykladať. *„Bolo by dobré tento bod novely spresniť, za akých podmienok by bolo možné obidvoch prokurátorov odvolať,“* vysvetľuje Petková.

Koalíční poslanci sa však zneužitia neobávajú. *„Podľa nás je opodstatnené, aby v situácii, keď prokurátor nekoná spôsobom, ktorý vyžaduje zákon, existoval mechanizmus, ako ho odvolať,“* vysvetľuje poslanec Ondrej Dostál.

Odmieta pritom predstavu, že koalícia sa dohodne a z večera do rána šéfa prokurátorov odvolá. „*Také jednoduché to nie je. Parlament to môže pri generálnom prokurátorovi iba navrhnúť a odvolať ho môže len prezident. A samotný odvolaný bude mať možnosť obrátiť sa na Ústavný súd. Ak by dôvody boli svojvoľné, ústavná sťažnosť by to mohla zvrátiť,*“ ozrejmil.

Súčasnému šefovi prokurátorov Jaromírovi Čížňárovi sa končí funkčné obdobie už 17. júla, a tak ho zmena zákona nestihne.